

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцента Осадціва Тараса Петровича на дисертаційну роботу Попової Світлани Олександрівни на тему «Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів на основі використання сучасних фітнес технологій», представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність теми дисертаційної роботи. Унікальна структура спеціальної підготовленості спортсменів вимагають формування спеціалізованої спрямованості і вибору специфічних для виду спорту засобів і методів фізичної підготовки. Для цього повинні бути враховані специфічні риси виду спорту такі як високий ступінь прихильності до артистичного компоненту підготовленості, розвинені хореографічні властивості, широка варіативність техніки руху, в тому числі при умові синхронної взаємодії партнерів і партнерок, темпо-ритмова структура кожного танцю і танцювальної програми в цілому, специфіка оцінки, де важливою складовою є естетичне сприйняття роботи танцюристів.

Водночас в роботах провідних авторів наголошується на високих вимогах до фізичної підготовленості спортсменів-танцюристів. Мова йде про структуру і рівень функціонального забезпечення спеціальної працездатності, які сприяють зменшенню фізіологічного напруження змагальних навантажень, що відповідним чином формує умови демонстрації високої майстерності спортсменів-танцюристів.

Разом с тим є певне розуміння, що засоби фізичної підготовки, які найчастіше використовуються в танцювальному спорті мають суттєві недоліки. Особливо коли мова йде про високоспецифічні чутливі компоненти підготовленості. Нейродинамічні і психоемоціональні властивості підготовленості, специфічні характеристики реакції кардіореспіраторної

системи і опорно-рухового апарату входять в протиріччя функціональною спрямованістю з результатами впливу загальновідомих засобів фізичної підготовки, зокрема засобів легкої і важкої атлетики, ігрових видів спорту, тощо. Це унеможливило їх застосування в танцювальному спорті в широкому спектрі засобів фізичної підготовки. В зв'язку з цим, проблема розвитку спеціалізованих фізичних кондицій спортсменів-танцюристів залишається не вирішеною.

Актуальність дисертаційної роботи С. О. Попової не викликає сумніву, адже застосування сучасних фітнес технологій дозволяє не тільки вирішити певні питання пов'язані зі збільшенням спеціалізованої спрямованості фізичної підготовки, але й підібрати засоби, які сприяють цільовому розвитку високоспецифічних компонентів функціональної підготовленості спортсменів-танцюристів.

Зв'язок роботи з науковими темами, планами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.22 «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях на сучасному етапі розвитку виду спорту» (номер державної реєстрації 0116U001611) та Плану Науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.11 «Управління тренувальними і змагальними навантаженнями кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях» (номер державної реєстрації 0121U108969). Роль автора, як співвиконавця, полягає у розробці науково-методичного підходу, спрямованого на обґрунтування програмного використання традиційних і сучасних засобів фітнес технологій в системі фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів-танцюристів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що у дисертації *вперше*:

системи і опорно-рухового апарату входять в протиріччя функціональною спрямованістю з результатами впливу загальновідомих засобів фізичної підготовки, зокрема засобів легкої і важкої атлетики, ігрових видів спорту, тощо. Це унеможливило їх застосування в танцювальному спорті в широкому спектрі засобів фізичної підготовки. В зв'язку з цим, проблема розвитку спеціалізованих фізичних кондицій спортсменів-танцюристів залишається не вирішеною.

Актуальність дисертаційної роботи С. О. Попової не викликає сумніву, адже застосування сучасних фітнес технологій дозволяє не тільки вирішити певні питання пов'язані зі збільшенням спеціалізованої спрямованості фізичної підготовки, але й підібрати засоби, які сприяють цільовому розвитку високоспецифічних компонентів функціональної підготовленості спортсменів-танцюристів.

Зв'язок роботи з науковими темами, планами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.22 «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях на сучасному етапі розвитку виду спорту» (номер державної реєстрації 0116U001611) та Плану Науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.11 «Управління тренувальними і змагальними навантаженнями кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях» (номер державної реєстрації 0121U108969). Роль автора, як співвиконавця, полягає у розробці науково-методичного підходу, спрямованого на обґрунтування програмного використання традиційних і сучасних засобів фітнес технологій в системі фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів-танцюристів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що у дисертації *вперше*:

– вперше обґрунтовано теоретико-методичні засади використання сучасних фітнес технологій з метою вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості танцюристів. Вони ґрунтуються на визначенні функціональної спрямованості провідних компонентів функціонального забезпечення спеціальної працездатності, систематизації спеціалізованих тренувальних засобів з урахуванням фізіологічного напруження навантаження, темпо-ритмової структури і психо-емоційної насиченості змагальної діяльності;

– вперше засоби фітнес технологій систематизовані і впроваджені на основі визначення функціональної спрямованості змагальної діяльності спортсменів-танцюристів. Підібрані засоби, спрямовані на розвиток нейродинамічних функцій, реакції кардіореспіраторної системи і опорно-рухового апарату;

– вперше розроблено програму тренувальних засобів на основі засобів фітнес технологій різної спрямованості і оригінального змісту, що сприяють підвищенню ефективності фізичної підготовки і рівня спеціальної підготовленості спортсменів-танцюристів з урахуванням високоспецифічних вимог функціонального забезпечення змагальної діяльності спортсменів-танцюристів в стандартній (європейській) програмі;

– вперше обґрунтовано можливості комплексного і диференційованого застосування спеціалізованих модулів відповідно цільовим настановам тренувального процесу впродовж річного циклу підготовки;

– підтверджувальними є дані про специфіку функціонального забезпечення спеціальної працездатності і рівень фізіологічного напруження змагальних навантажень, які забезпечують високий рівень демонстрації артистичної і хореографічної майстерності в варіативних умовах змагальної діяльності, високого темпу і розвинення втоми;

– підтверджувальними є дані про традиційні і сучасні фітнес технології, використані в якості вагомого чинника підвищення функціональних можливостей спортсменів з урахуванням специфічності функціонального забезпечення змагальної діяльності в спортивному танці;

– підтверджувальними є дані, про психоемоціональну насиченість режимів тренувальних навантажень, що є вагомим чинником стимуляції функціональних можливостей і спеціальної працездатності спортсменів в техніко-естетичних видах спорту;

– набули подальшого розвитку дані про функціональну спрямованість засобів фізичної підготовки на основі розвитку нейродинамічних функцій, кардіореспіраторної системи і опорно-рухового апарату спортсменів-танцюристів;

– доповнені дані про побудову тренувального процесу спортсменів-танцюристів з урахуванням періодизації традиційних і сучасних засобів фітнес технологій;

– доповнені дані про загальні і специфічні засоби і методи фізичної підготовки в видах спорту, які поєднують спорт і мистецтво.

Практична значущість. Вперше впроваджені в практику підготовки спортсменів-танцюристів нормативні параметри функціональної підготовленості, які формують спеціалізовану спрямованість управління тренувальними і змагальними навантаженнями, спрямованими на розвиток стійкості функціонального забезпечення спеціальної працездатності.

Представлені в роботі матеріал і висновки впроваджені у навчальний процес студентів кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту; у тренувальний процес клубу спортивного танцю Національного університету фізичного виховання і спорту України «Супаданс»; у тренувальний процес Всеукраїнської ради спортивних танців.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Детальне ознайомлення з текстом дисертації С. О. Попової дає підстави стверджувати, що підхід здобувача до систематизації та науково-методичного обґрунтування програмування засобів фітнес технологій на основі визначення їх відповідності вимогам танцювального спорту і функціональної спрямованості фізичної підготовки є переконливим.

Варто наголосити на достатньо якісній структурованості роботи, логічності викладу матеріалу, формулюванні науково-методологічного компоненту дисертаційної роботи та узгодженості його складових.

Теоретичну основу дослідження складає системний принцип класифікації засобів фітнес технологій у танцювальному спорті та теоретико-методичне обґрунтування системи їх впровадження у видах спорту, які об'єднують спорт і мистецтво.

Достовірність отриманих результатів забезпечується адекватністю методів меті і завданням роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу. Це забезпечує високий рівень наукової обґрунтованості положень, які розроблені в дисертації.

Обґрунтованість наведених результатів базується на фундаментальних даних методологічного характеру та використанні таких методів: Аналіз спеціальної літератури та джерел Інтернет. Аналіз, синтез, систематизація. Опитування і бесіда. Моніторинг змагальної діяльності. Експертний моніторинг змагальної діяльності під час симуляції експериментальної структури «півфінал – фінал» стандартної (європейської) програми. Фізіологічні методи дослідження: газоаналіз, пульсометрія. Біохімічні методи дослідження. Методи математичної статистики.

В логічній послідовності дослідження пройшли в чотири етапи.

Перший етап (жовтень 2020 – березень 2021). Проведено аналітичну частину дослідження, що дозволило уточнити цільові настанови роботи, визначити методологічні і науково-методичні основи дослідження, опанувати методи, обґрунтувати послідовність дій і організацію теоретичної і експериментальної частини дослідження.

Другий етап (квітень 2021 – вересень 2021). На другому етапі проведено підготовку до педагогічного експерименту. Систематизовані засоби традиційних і сучасних фітнес технологій, визначені методичні основи експериментальної програми фізичної підготовки. Окреслено групу

кваліфікованих спортсменів-танцюристів, які приймали участь в експериментальній частині дослідження.

Третій етап (жовтень 2021 – травень 2022) включав педагогічний експеримент, який було проведено в три етапи. Зміст, структура, послідовність дій представлено вище.

Четвертий етап (лютий 2022 – листопад 2022). На четвертому етапі результати експериментальної і теоретичної частини досліджень систематизовані і переосмислені відповідно цільовим настановам дисертаційної роботи. Проведено аналітичний аналіз результатів роботи, сформульовано заключні висновки та загальні підсумки дослідження.

Оцінка змісту дисертації, її завдання в цілому і основних положень дисертації. Дисертаційна робота викладена на 206 сторінках тексту комп'ютерного набору державною мовою. Вона складається з анотації, переліку умовних позначень, скорочень, вступу, шести розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та 6 додатків. Робота ілюстрована 9 таблицями й 8 рисунками. Усього використано 163 джерела наукової та спеціалізованої літератури, з них 114 – іноземних.

Аналіз дисертаційної роботи вказує, що у вступі чітко обґрунтовано актуальність науково-прикладної проблеми, чітко визначені цільові настанови роботи. Зокрема сформульовано мету та завдання, об'єкт та предмет дослідження.

В розділі 1 «Вдосконалення фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних технологій» розглянуто сучасну фізичну підготовку в спортивних танцях, дидактичні умови періодизації фізичної підготовки спортсменів-танцюристів, обґрунтовані зміст і спрямованість засобів фітнес технологій в системі фізичної підготовки спортсменів-танцюристів

В розділі 2 «Методи та організація дослідження» представлені інструменти вирішення проблемних питань роботи.

В розділі 3 «Теоретичні і емпіричні аспекти застосування фітнес технологій в танцювальному спорті» розглянуті філософські аспекти застосування фітнес технологій в теорії і методиці спортивних танців. Сформульовані передумови формування функціональної спрямованості фітнес технологій в системі фізичної підготовки спортсменів-танцюристів. Результати дослідження сфокусовані на аналізі функціональної стійкості в якості компонента підготовленості, який визначає функціональну спрямованість засобів фітнес технологій в спортивних танцях. Проаналізовані емпіричні аспекти застосування фітнес технологій в практиці танцювального спорту.

В розділі 4 «Системна організація фізичної підготовки на основі впровадження засобів фітнес технологій» обґрунтовані специфічні принципи імплементації засобів фітнес технологій в структури фізичної підготовки в танцювальному спорті.

В розділі 5 «Вплив фітнес технологій на стійкість і сталий розвиток спеціальної працездатності спортсменів-танцюристів» представлено теоретичне обґрунтування і експериментальне впровадження програми фізичної підготовки із застосуванням засобів фітнес технологій, варіативної функціональної спрямованості.

В розділі 6 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» представлені узагальнені теоретичні і експериментальні результати роботи. У результаті дослідження отримано чотири групи даних, які підтверджують, доповнюють та розширюють вже існуючі розробки, й абсолютно нові результати дослідження.

В заключній частині роботи обґрунтовані висновки, які випливають з її змісту, є логічними, слугують віддзеркаленням основних завдань дисертаційної роботи та результатів їхнього розв'язання, окреслено перспективи подальших досліджень.

Завершується робота практичними рекомендаціями, списком літературних джерел, відповідними актами впровадження.

Повнота викладення матеріалів у роботах, які опубліковані автором.

Результати проведених досліджень висвітлені автором в наукових публікаціях. Наукові результати дисертації висвітлені в 8 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному науковому виданні Чорногорії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q3); 4 публікація апробаційного характеру.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідають чинним вимогам. Зазначенні публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Наукові положення дисертації також апробовані на всеукраїнських наукових конференціях.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація результатів дисертаційного дослідження, характер статей здобувача наукового ступеня в яких відображено положення дисертації та результати проведених досліджень, повною мірою відповідає проблематиці дисертаційної роботи.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійним науковим дослідженням, в якій відображені власні ідеї і напрацювання С. О. Попової, що дозволило вирішити поставлені у роботі завдання. Робота містить теоретичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто і які ґрунтуються на практичному досвіді. Використані в цьому дослідженні ідеї і положення науковців мають відповідне посилання і застосовані з метою підкріплення ідей автора.

Недоліки дисертації щодо їх змісту та оформлення. Принципових зауважень щодо оформлення і змісту дисертаційної роботи, а також щодо отриманих результатів не має. В процесі рецензування виявлені наступні зауваження, які не впливають на позитивну оцінку дослідження:

1. Було б доцільно доповнити висновок до першого розділу, зазначивши, що мета аналізу літератури – розширення розуміння факторів, що лежать в основі систематизації традиційних і сучасних фітнес технологій,

систематизації їх відповідно їх значущості в системі фізичної підготовки в танцювальному спорті.

2. В якості результату дослідження, було б доцільним сформулювати і надати в якості структурного компоненту аналізу певний висновок, присвячений обґрунтуванню високоспеціалізованих критеріїв, за якими визначили ефективність програми підготовки.

3. Обґрунтування спеціалізованої спрямованості засобів фітнес технологій у спортивному танці формують провідні настанови дослідження. За яким принципом були відібрані і систематизовані наведені в роботі практики.

4. Яким чином була врахована думка експертів відповідно змісту, вибору тих чи інших засобів фітнес технологій.

5. Ви стверджуєте про певні обмеження засобів фізичної підготовки, запозичених з інших видів спорту, які поєднують в собі спорт і мистецтво. На чому ґрунтується Ваша думка?

Наведені міркування не виключають права автора дотримуватися власної позиції та не применшують загального позитивного враження від ознайомлення з дисертацією.

Висновок про відповідність дисертації встановленим чинним вимогам. Дисертаційна робота Попової Світлани Олександрівни на тему «Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів на основі використання сучасних фітнес технологій», що подана здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт є завершеною науковою працею. Дисертація містить наукову новизну та практична цінність. В дисертації відсутні порушення академічної доброчесності. Структура та зміст дистанційної роботи повною мірою розкриває тему наукового дослідження та відповідає спеціальності. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу Міністерства

освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.), а її авторка Попова Світлана Олександрівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/ Педагогіка» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт»,

Кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, доцент кафедри хореографії та
мистецтвознавства Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського

Тарас ОСАДЦІВ

Проректор з науково-педагогічної роботи та
міжнародних зв'язків Львівського державного
університету фізичної культури імені Івана
Боберського

кандидат біологічних наук, професор

Андрій ВОВКАНИЧ